

Nederland ondermijnt internationale klimaatafspraken met bezuinigingen klimaatsteun

Met grote zorg hebben de leden van de Internationale Klimaatcoalitie kennisgenomen van de onverantwoorde halvering van de internationale klimaatsteun, zoals aangekondigd door minister Klever in haar recente beleidsvoorstellen voor ontwikkelingssamenwerking.

De bezuinigingen treffen niet alleen de allerarmsten en meest kwetsbaren wereldwijd, maar schaden ook de internationale positie van Nederland. Ze vormen een breuk met de Nederlandse UNFCCC-inzet en ondermijnen de al fragiele multilaterale afspraken. Dit belemmert de mondiale klimaatinspanningen en verzwakt de aankomende onderhandelingen in Brazilië. Bovendien brengen deze maatregelen de rijksbrede Internationale Klimaatstrategie en de geopolitieke positie van Nederland in gevaar.

Hieronder leggen we de belangrijkste redenen uit waarom de voorgenomen beleidswijzigingen problematisch zijn.

1. Bezuinigingen op klimaatsteun ondermijnen internationale afspraken en verplichtingen

Zoals UNFCCC-secretaris Simon Stiell benadrukte tijdens COP29: “Klimaatfinanciering is geen liefdadigheid, maar een kwestie van eigenbelang. Als twee derde van de wereld het zich niet kan veroorloven om emissies te verminderen, betaalt elk land de prijs.” In een tijd waarin landen als de Verenigde Staten hun klimaatsteun terugschroeven en zelfs uit het Klimaatakkoord van Parijs stappen, is het des te urgenter dat Nederland internationale verplichtingen nakomt en leiderschap toont.

Tijdens de COP29 in Bakoe spraken landen af de financiële steun aan ontwikkelingslanden te verhogen naar 300 miljard in 2035 - een bedrag dat nog ver onder de werkelijke noden van ontwikkelingslanden ligt. Terwijl méér klimaatfinanciering nodig is, kiest Nederland voor een koerswijziging die haaks staat op deze afspraken. De aangekondigde bezuinigingen brengen de Nederlandse internationale klimaatsteun terug van 380-470 miljoen euro per jaar naar slechts 200 miljoen euro.

2. Overmatige afhankelijkheid van private financiering en het bedrijfsleven

De veronderstelling in de beleidsvoorstellen is dat private financiering dit gat deels zal vullen, maar dit is een problematische misvatting. Private financiering is namelijk geen betrouwbaar alternatief voor publieke investeringen, zoals blijkt uit de achterblijvende investeringen van de private sector in duurzame oplossingen. In de afgelopen jaren is de groei van private financiering veel lager dan verwacht. Ook de inzet van ‘blended finance’, waarbij publiek geld privaat geld moet mobiliseren, heeft de verwachtingen niet waargemaakt. De verhouding van het aangetrokken private geld is vaak rond 1:1, wat aanzienlijk lager is dan verwacht.¹

Private financiering schiet al helemaal tekort als het gaat om de meest kwetsbare landen en kleine eilandstaten. Dit geldt in het bijzonder voor projecten gericht op vrouwen en meisjes, die onevenredig hard worden getroffen door klimaatverandering, terwijl zij essentieel zijn voor het ontwikkelen van oplossingen.² Zonder gerichte publieke investeringen blijven deze groepen achter, wat de effectiviteit van het klimaatbeleid verder ondermijnt. Het kabinet kan deze publieke middelen

¹ Zie [ODJ](#), [OCI](#), [McKinsey](#)

² [Eerlijk, duurzaam en effectief. gendergelijkheid als basis voor klimaat- en biodiversiteitsbeleid | WO=MEN Dutch Gender Platform](#)

genereren door het vervuiler-betaalt-principe toe te passen, bijvoorbeeld door belastingen op de fossiele industrie in te voeren.

Minister Klever kiest ervoor een groot deel van onze internationale verantwoordelijkheden in handen te leggen van het bedrijfsleven. Bedrijven spelen een cruciale rol in het behalen van het 1,5 C-doel en het nemen van mitigerende maatregelen in internationale waardeketens. Dat vraagt echter wel om normering en stimulering van de overheid. Het is dan ook zorgwekkend dat reeds aangenomen wetgeving, zoals de CSDDD en de CSRD, wordt opengeboken en de gepaste zorgvuldigheidsverplichting wordt afgezwakt.

3. Klimaatimpact voedselzekerheid- en waterprogramma's blijft achter

Daarnaast stelt het beleidsvoorstel dat de besparingen op klimaatfinanciering deels worden opgevangen binnen water- en voedselzekerheidsprogramma's. Echter, in de beleidsbrief wordt klimaatverandering onder deze thema's niet eens genoemd, en de beslisnota³ geeft aan dat het ambtelijk advies om klimaat als belangrijk component voor de effectiviteit van programma's op te nemen, niet door de minister is overgenomen. Hoewel financiële inzet op klimaatadaptatie via voedselzekerheid en watermanagement waardevol is, is gebleken dat de gemiddelde klimaatrelevantie in het verleden beperkt was. In 2024 bedroeg dit ongeveer 41% voor voedselzekerheid en 44% voor watermanagement, aanzienlijk lager dan de 90% bij specifieke klimaatinvesteringen.⁴ Met andere woorden; zelfs als klimaat integraal onderdeel zou worden van voedsel- en waterprogramma's, is het onwaarschijnlijk dat dit de forse bezuinigingen op klimaatprogramma's kan compenseren.

Snoeihard bezuinigen op internationale klimaatsteun en dit compenseren door creatief boekhouden met voedselzekerheid- en waterprogramma's is niet in lijn met de internationale klimaatafspraken zoals bedoeld. In tegenstelling: Nederland negeert hiermee haar verantwoordelijkheid in de internationale klimaataanpak en ondermijnt het vertrouwen van het mondiale Zuiden in onze gezamenlijke inspanningen. Minister Klever heeft bovendien aangekondigd te stoppen met regionale klimaatfondsen, die essentieel zijn voor het financieren van lokaal afgestemde en effectieve klimaatmaatregelen. Het stopzetten van deze fondsen verzwakt de capaciteit van ontwikkelingslanden om zelfstandige klimaatoplossingen te implementeren en vergroot hun afhankelijkheid van ad-hoc financiering.

4. Gefragmenteerd beleid ondermijnt de effectiviteit van de Nederlandse klimaataanpak

Het gebrek aan integratie van klimaat in voedselzekerheid en water is daarnaast onverantwoord. Deze thema's zijn onlosmakelijk verbonden met klimaatverandering en vragen om een geïntegreerde aanpak, zoals ook het IOB in zijn coherentie rapport benadrukt⁵. Positieve resultaten van het Nederlandse ontwikkelingsbeleid waren tussen 2016 en 2023 zelfs voor een groot deel te danken aan beleidscoherentie. Het nalaten van een integrale benadering van klimaat zal leiden tot gefragmenteerd beleid dat onvoldoende inspeelt op de oorzaken van droogte, overstromingen en voedselschaarste. Zonder een geïntegreerde aanpak wordt de effectiviteit van het Nederlandse klimaatbeleid ondermijnd.

5. Beleidswijzigingen eenzijdig en niet in het belang van Nederland

Daarnaast willen we benadrukken dat deze beleidswijzigingen niet in het belang van Nederland zijn. Klimaatverandering bedreigt onze economie, veiligheid en geopolitieke stabiliteit. De

³ [Beslisnota bij Kamerbrief over ontwikkelingshulp | Beleidsnota | Rijksoverheid](#)

⁴ [Nota Homogene Groep Internationale Samenwerking Rijksbegroting 2024 | Rijksoverheid](#) (p. 63, tabel 16)

⁵ [Periodieke rapportage van de coherentie van het Nederlands beleid en effecten op voedselzekerheid, water en klimaat | Resultaten | IOB](#)

wereldeconomie kan de komende vijftig jaar halveren als gevolg van catastrofale klimaatveranderingen⁶, terwijl de economische schade door extreme weersomstandigheden in de EU al in de honderden miljarden loopt⁷. Bovendien zullen klimaatgerelateerde conflicten en migratiebewegingen toenemen. Dit vraagt om een coherente, ambitieuze en mondiale aanpak.

Een “Nederland eerst”-benadering strookt niet met deze geïntegreerde aanpak. Beleidsstrategieën zoals de Afrikastrategie⁸ en de grondstoffenstrategie⁹, evenals het AIV-advies over klimaatrechtvaardigheid¹⁰, benadrukken de noodzaak van internationale samenwerking om onze doelen te behalen.

Nederland is voor haar verduurzaming voor een groot deel afhankelijk van grondstoffen en verwerkingscapaciteiten elders, wat ons geopolitiek kwetsbaar maakt. Snel verschuivende verhoudingen in de wereld vereisen dat partnerschappen met derde landen radicaal anders worden ingericht, waarbij waardetoevoeging de kern vormt. Dit gaat verder dan alleen zorgen dat onze bedrijven mee kunnen profiteren. Het vergt actieve inzet op *value chain*-ontwikkeling en duurzame ontwikkeling in het betreffende land. Een sterk maatschappelijk middenveld, zowel daar als hier, is hiervoor essentieel. Helaas wordt ook daarop nu bezuinigd.

De beleidsvoorstellen van minister Klever zijn een onverantwoorde stap achteruit en staan in contrast met de rijksbrede inzet zoals vastgelegd in de Internationale Klimaatstrategie.¹¹ Via een Kamerbrief¹² is deze strategie bovendien unilateraal aangepast, terwijl eerdere brieven met betrekking tot de Internationale Klimaatstrategie gezamenlijk zijn ondertekend door zowel de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking als de minister voor Klimaat en Energie. De minister voor Klimaat en Energie, Sophie Hermans, is er immers voor zowel het nationale als het internationale klimaatbeleid.

Wij vragen het kabinet om in te grijpen en de recente beleidskeuzes op het gebied van internationale klimaatsteun te herzien, zodat Nederland haar internationale klimaatafspraken nakomt en de afgesproken Internationale Klimaatstrategie uitvoert.

De Internationale Klimaatcoalitie

⁶ [Planetary Solvency – finding our balance with nature | Institute and Faculty of Actuaries](#)

⁷ [Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe | European Environment Agency's](#)

⁸ [Afrikastrategie: kabinet presenteert geïntegreerde inzet voor samenwerking met Afrika | Rijksoverheid](#)

⁹ [Grondstoffen voor de grote transitie | Rijksoverheid](#)

¹⁰ [Klimaat, duurzaamheid, energie | Adviesraad Internationale Vraagstukken](#)

¹¹ [Internationale Klimaatstrategie | Publicatie | Rijksoverheid](#)

¹² [Verzoek aan R om een brief in het kader van rapporteurschap internationale Klimaatstrategie](#)